

تقریظ

کتاب «مبادی جنگلداری» اثر پوهنوال انجینر غلام نقشبند ناصری که یک کتاب درسی برای صنف دوم شعبه جنگلات و منابع طبیعی پوهنحی زراعت می‌باشد، حاوی مطالبی - مقدمه، عوامل محیطی و تأثیر آن بالای جنگل، اساسات قوریه‌داری، سیستمهای کشت و بذر تخم، تربیه نهالها در ساحة قوریه و طرق متنوع جنگلکاری مصنوعی بوده، که همه به نوبه خود در مورد احداث جنگلهای جدید و احیای جنگلهای تخریب‌شده طبیعی ارزش فراوان دارد. علاوه بر آن در متن این کتاب راجع به ساحة انتشار، اوصاف بوتانیکی و مشخصات بیولوژیکی جنگلهای طبیعی افغانستان توضیحاتی به عمل آمده که به ارزش و اهمیت این کتاب افزوده است.

خلاصه اینکه باید تذکر نمود که این اثر یک کتاب درسی خیلی مفید برای محصلان پوهنحی زراعت و مأخذ خوب برای اشخاص ذی‌علاقه و محققان کشور می‌باشد. بنابر آن من نشر این کتاب را به عنوان یک اثر اصلی به منظور ترفیع محترم غلام نقشبند ناصری از رتبه پوهنوالی به رتبه پوهاند قویاً سفارش می‌نمایم.

والسلام

پوهنوال محمد اکبر پوپل

استاد پوهنحی زراعت

پوهنتون کابل

تقریظ

کتاب «مبادی جنگلداری» تألیف محترم پوهنوال انجینر غلام نقشبند ناصری را مطالعه نمودم. کتاب مذکور در چهار فصل (جنگل و محیط، قوریه جنگلی، جنگلکاری مصنوعی و انواع جنگلهای طبیعی افغانستان) تحریر یافته، مسائل مربوط به عوامل محیطی، اساسات قوریه‌داری مانند آماده ساختن بسترهای بذری، طرق امتحان و کشت تخم، تربیه نهالها در قوریه، میتودهای متنوع جنگلکاری مصنوعی و بالاخره خصوصیات درختان مهم محلی و معرفی شده افغانستان را بخوبی توضیح و تشریح نموده است.

محتویات آن مطابق به پروگرام درسی مضمون مبادی جنگلات که در صنف دوم پوهنچی زراعت تدریس می‌شود، عیار گردیده، روان، ساده و عام‌فهم می‌باشد. مسلم است که نیازمندی دیپارتمنت جنگلات و منابع طبیعی پوهنچی را از لحاظ کمبود این نوع کتب درسی تا اندازه زیادی مرفوع می‌سازد.

در فرجام باید یادآوری نمود که این کتاب می‌تواند نه تنها به عنوان یک کتاب درسی در مربوطات پوهنچی زراعت، بلکه به عنوان یک مأخذ خوب برای محققان، مأمورین زراعت و ارگانهای ذی‌علاقه مورد استفاده قرار گیرد.

اینجانب پوهنوال داکتر میر آقا کتاب استاد ناصری را در صورتی که سایر شرایط ترفیع را پوره کرده باشد، برای ترفیع به رتبه پوهاندی کافی دانسته و نشر آن را برای استفاده محصلین و استادان این پوهنچی قویاً سفارش می‌کنم.

پوهنوال داکتر میر آقا

استاد دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

پوهنچی زراعت

تقریظ

جنگل منبع تولید چوبهای صنعتی، ساختمانی، سوخت و دهها محصول دیگر بوده، اهمیت زیادی را دارا می‌باشد. علاوه بر آن از اینکه هوای اتموسفیر را تصفیه نموده منابع آبی را تنظیم کرده و از لغزش و فرسایش خاک جلوگیری می‌نماید، به ارزش آن افزوده می‌شود.

کتابی که تحت عنوان مبادی جنگلداری توسط محترم پوهنوال انجینر غلام نقشبند ناصری تألیف گردیده است، نیازمندی دیپارتمنت جنگلات و منابع طبیعی پوهنحی زراعت را از لحاظ کمبود کتب درسی تا اندازه زیادی مرفوع می‌سازد.

در فصل اول این کتاب راجع به فکتورهای طبیعی و تأثیر آنها بالای جنگل معلومات مفصل گنجائیده شده است. در فصل دوم و سوم موضوعات مربوط به طرق کشت و زرع تخمها، تربیه نهالها و تکثیر درختان بررسی گردیده است. فصل چهارم آن برای معرفی جنگلهای طبیعی افغانستان اختصاص یافته که در متن آن اوصاف بوتانیکی درختان محلی و معرفی شده بخوبی تشریح گردیده است.

علاوه بر اینکه این کتاب در صنف دوم پوهنحی زراعت پوهنتون کابل تدریس می‌گردد، در سایر پوهنحی‌های زراعت پوهنتونهای کشور و مکاتب مسلکی زراعتی نیز مورد استفاده قرار گرفته می‌تواند. همچنان این کتاب می‌تواند مأخذ خوب برای مأمورین جنگلات وزارت زراعت باشد. بنا بر آن من نشر آن را به منظور ترفیع محترم غلام نقشبند ناصری از رتبه علمی پوهنوالی به رتبه پوهاند قویاً سفارش می‌نمایم.

پوهاند عبیداله اکبری

استاد پوهنحی زراعت

پیشگفتار

جنگل بالای حیات، فرهنگ و انکشاف اقتصادی هر جامعه تأثیر می‌نماید. جنگل چوب مورد ضرورت هر کشور را تأمین نموده، اقلیم را گوارا ساخته و رژیم آبی چشمه‌ها، کاریزها و دریاها را بهبود می‌بخشد. زمینهای زراعتی را از وزش بادهای تند محافظت نموده، لغزش و فرسایش خاک را محدود می‌سازد. ریگهای روان را استحکام بخشیده، مناظر زیبای طبیعی را به وجود می‌آورد.

کشور ما از این نوع مزایای جنگل نسبت اینکه از اثر قطع یکسره و چرش مفرط مواشی به حداقل آن کاهش یافته است، بی‌بهره می‌باشد. اگر یک مقدار کمتر آن هنوز هم موجود باشد، فاقد تأثیرات مثبت بیولوژیکی بوده، رول محافظوی آن تضعیف گردیده است. از اثر کمبود و یا فقدان جنگل است که قسمت اعظم ساحه کشور به دشت و صحرا بدل گردیده لغزش و فرسایش دائمی خاک به میان آمده است. جریان روزمینی آب تشدید گردیده، امکان ایجاد سیلابهای فصلی افزایش یافته، کم آبی دریاها، چشمه‌ها و کاریزها محسوس گردیده است.

برای اینکه از وقوع همچو حوادث طبیعی جلوگیری گردیده، سطح تولیدی چوبهای سوخت و ساختمانی افزایش یافته، لازم است، پروگرامهای وسیع جنگلکاری که بر پایه علمی استوار باشد، روی دست گرفته شده، دشتها و کوههای برهنه به جنگلهای سرسبز و زیبا بدل گردد. برای تأمین این اصل لازم است، آثار علمی و تحقیقاتی در رابطه با خصوصیات جنگلهای طبیعی کشور و سیستمهای رشد و انکشاف آنها موجود باشد. کتاب حاضر یکی از نسخه‌های علمی همچو آثار است که اساسات جنگلکاری مصنوعی و اوصاف بوتانیکی درختان جنگلی کشور را به تفصیل مطرح و بررسی نموده است. محتویات آن با پروگرام درسی مضمون

مبادی جنگلات که در صنف دوم پوهنحی زراعت تدریس می‌شود، کاملاً مطابقت داشته، نه تنها به عنوان یک کتاب درسی در چوکات مؤسسات تحصیلات عالی، بلکه به عنوان رهنمای امور جنگلداری برای اشخاص و مؤسسات ذی‌علاقه مفید می‌باشد.

در نهایت امر آرزوی مؤلف این است که کتاب مذکور به عنوان یک نسخه علمی مورد استفاده هموطنان عزیز قرار گرفته، در غنا بخشیدن متون علمی موجوده کمک نماید. در فرجام از محترم پوهاند عبیداله اکبری، محترم پوهنوال محمد اکبر پوپل و محترم پوهنوال داکتر میر آقا که در ادیت و اصلاح این کتاب کمک نموده‌اند، اظهار امتنان می‌نمایم.

پوهنوال انجینر غلام نقشبند ناصری
استاد دیپارتمنت جنگلات و منابع طبیعی
پوهنحی زراعت پوهنتون کابل

مقدمه

افغانستان یک کشور کوهستانی بوده، اقلیم ببری و نیمه استوایی دارد. جنگلهای طبیعی مانند لمنز، بچور، سرپ، بلوط و غیره که ارزش زیاد صنعتی و ساختمانی دارند، در نواحی جنوب شرق کشور انتشار یافته‌اند. جنگلهای پسته، اوبخت و بادام کوهی که گاهی به پیمانۀ زیادی در صفحات شمال و شمال غرب کشور انتشار یافته بودند، نسبت قطع یکسره، چرش مفرط مواشی کاهش یافته، رو به زوال گذاشته‌اند، جنگلهای جنوب شرق کشور نیز به این وضع مواجه می‌باشند.

در کشور ما به جز از یک تعداد محدود نشریه‌ها هیچ نوع آثار علمی که اوصاف بوتانیکی و مشخصات بیولوژیکی این جنگلها را توضیح نموده و به اساس آن پلان انکشاف جنگلها روی دست گرفته شود، موجود نمی‌باشد. از اینجاست که ساحات و ذخایر چوبی جنگلهای کشور تقلیل یافته، پروسه صحرایی شدن آن تشدید گردیده است.

مؤلف با در نظر داشت اینکه اثرات مفیده جنگلهای کشور نسبت فقدان و یا کمبود فرشهای درختی رو به وخامت گذاشته، لازم دانست کتاب مبادی جنگلداری را برای پوهنحی زراعت پوهنتون کابل تألیف نموده، از طریق آن در امر حفاظت احداث و توسعه جنگلهای کشور سهیم گردد.

کتاب مبادی جنگلداری، در چهار فصل (جنگل و محیط، قوریه جنگلی، جنگلکاری مصنوعی و انواع جنگلهای طبیعی افغانستان و طرز تکثیر آنها) مطابق به مقررات درسی مضمون مبادی جنگلات تحریر یافته است. در فصل اول این کتاب مسائل مربوط به فکتورهای محیطی مانند خاک، حرارت، هوا، روشنی، رطوبت، حیوانات و نباتات و تأثیر هر کدام آن بالای حیات جنگل و از آنجا بالای محیط

زیست مفصلاً بررسی گردیده است. در فصل دوم پرابلمهای مهم قوریه‌داری که اساس احیا و احداث جنگلها را تشکیل می‌دهد، مطرح گردیده است. در این فصل موضوعات مربوط به چگونگی انتخاب موقعیت قوریه، آماده ساختن بسترهای بذری، طریق امتحان و کشت تخم و بالاخره تربیه نهالها به تفصیل توضیح و تصریح گردیده‌اند. در فصل سوم مسائل مربوط به جنگلکاری مصنوعی مانند بذرافشانی، نهالشنائی، شکل و انبوهی درختان و همچنان مواظبت نهالها در قوریه بررسی گردیده‌اند. در فصل چهارم این کتاب نخست مروری به وضع و حالت کنونی جنگلهای طبیعی افغانستان صورت گرفته و متعاقباً ساحه انتشار، اوصاف بوتانیکی، مشخصات بیولوژیکی و طرز تکثیر هر یکی از درختان مهم محلی و معرفی شده توضیح گردیده است.

محتویات این کتاب به کمک تحقیقات و راپورهای علمی موجوده و هکذا کتب درسی مؤسسات عالی تحصیلی ترتیب گردیده، امید است کمبود همچو کتب و آثار علمی را که در مربوطات پوهنحی زراعت پوهنتون کابل و سایر مؤسسات ذی‌علاقه محسوس است، تا اندازه‌ای مرفوع نماید.